

Warunki tworzenia programów kształcenia dla studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz studiów podyplomowych i kursów doszkalających

POSTANOWIENIA OGÓLNE

§1

1. Uchwala się wytyczne dla rad instytutów i innych jednostek organizacyjnych w sprawie opracowania programów kształcenia dla studiów pierwszego i drugiego stopnia, studiów podyplomowych oraz kursów doszkalających.
2. **Użyte w uchwale pojęcia oznaczają:**
 - 1) student – osoba kształcąca się na studiach wyższych;
 - 2) studia wyższe – studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie, prowadzone przez uczelnię uprawnioną do ich prowadzenia;
 - 3) studia pierwszego stopnia – formę kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający świadectwo dojrzałości, kończąca się uzyskaniem kwalifikacji pierwszego stopnia;
 - 4) studia drugiego stopnia – formę kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający, co najmniej kwalifikacje pierwszego stopnia, kończąca się uzyskaniem kwalifikacji drugiego stopnia;
 - 5) studia podyplomowe – formę kształcenia, na którą są przyjmowani kandydaci posiadający kwalifikacje, co najmniej pierwszego stopnia, prowadzoną w uczelni kończące się uzyskaniem kwalifikacji podyplomowych;
 - 6) kursy doszkalające – krótka forma kształcenia, której ukończenie umożliwia uzyskanie lub uzupełnienie wiedzy, uzyskanie lub rozwinięcie umiejętności lub kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy w systemie uczenia się przez całe życie;
 - 7) Krajowe Ramy Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego – ogólne charakterystyki efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6 i 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji, o której mowa w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2016 r. poz. 64 i 1010);
 - 8) Polska Rama Kwalifikacji – opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom europejskich ram kwalifikacji, o których mowa w załączniku II do zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 roku w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (Dz. UE C 111 z 06.05.2008, str. 1), sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach, ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych;
 - 9) Zintegrowany System Kwalifikacji – wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania

- kwalfikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalfikacji do kwalfikacji, zasady włączania kwalfikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalfikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalfikacji, a także zasady i standardy certyfikowania kwalfikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalfikacji;
- 10) program kształcenia – opis określonych przez uczelnię spójnych efektów kształcenia właściwych dla obszaru lub obszarów kształcenia, zgodny z Krajowymi Ramami Kwalfikacji dla Szkolnictwa Wyższego, oraz opis procesu kształcenia prowadzącego do osiągnięcia tych efektów, wraz z przypisanymi do poszczególnych modułów tego procesu punktami ECTS;
 - 11) standardy kształcenia – zbiór reguł kształcenia na studiach przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela oraz zawodów, dla których wymagania dotyczące procesu kształcenia i jego efektów są określone w przepisach prawa Unii Europejskiej;
 - 12) program studiów – opis procesu kształcenia prowadzącego do uzyskania zakładanych efektów kształcenia dla kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia;
 - 13) moduł zajęć – wyodrębniony element w programie studiów i w dokumentacji przebiegu studiów, obejmujący różne formy zajęć lub grupy zajęć dydaktycznych, którym przypisane są zakładane efekty kształcenia oraz liczba punktów ECTS; może obejmować w szczególności przedmiot, grupę przedmiotów, zajęcia terenowe, praktyki zawodowe, przygotowanie pracy dyplomowej; modułem może być też zbiór przedmiotów obieralnych, obowiązkowych dla określonej specjalności w ramach kierunku studiów, czy też zestaw przedmiotów o określonej łącznej liczbie punktów ECTS wybrany przez studenta spośród przedmiotów należących do określonego, większego zbioru;
 - 14) punkty ECTS – punkty zdefiniowane w europejskim systemie akumulacji i transferu punktów zaliczeniowych jak miara średniego nakładu pracy osoby uczącej się, niezbędnego do uzyskania zakładanych efektów kształcenia. Jeden punkt ECTS odpowiada efektom kształcenia, których uzyskanie wymaga od studenta średnio 25-30 godzin pracy, przy czym liczba godzin pracy studenta obejmuje zajęcia organizowane przez uczelnię, zgodnie z planem studiów, oraz jego indywidualną pracę;
 - 15) zajęcia dydaktyczne wymagające bezpośredniego udziału studentów i nauczycieli akademickich – zajęcia odbywane przy jednoczesnej, obecności prowadzącego oraz studentów;
 - 16) efekty kształcenia – zasób wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych uzyskiwanych w procesie kształcenia w systemie studiów;
 - 17) obszarowe efekty kształcenia – efekty kształcenia dla obszaru lub obszarów kształcenia, zdefiniowane w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego;
 - 18) kierunkowe efekty kształcenia – efekty kształcenia zdefiniowane dla danego kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia;
 - 19) efekty kształcenia dla modułu zajęć – efekty kształcenia zdefiniowane dla poszczególnych modułów zajęć;
 - 20) kierunek studiów – wyodrębnioną część jednego lub kilku obszarów kształcenia, realizowaną w uczelni w sposób określony przez program lub programy kształcenia;
 - 21) poziom kształcenia – studia pierwszego stopnia, drugiego stopnia;
 - 22) profil kształcenia – profil praktyczny lub profil ogólnoakademicki;

- 23) profil praktyczny – profil programu kształcenia obejmującego moduły zajęć służące zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych realizowanych przy założeniu, że ponad połowa programu studiów określonego w punktach ECTS obejmuje zajęcia praktyczne kształtujące te umiejętności i kompetencje, w tym umiejętności uzyskiwane na zajęciach warsztatowych, które są prowadzone przez osoby posiadające doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią;
- 24) profil ogólnoakademicki – profil programu kształcenia obejmującego moduły zajęć powiązane z prowadzonymi w uczelni badaniami naukowymi, realizowany przy założeniu, że ponad połowa programu studiów określonego w punktach ECTS obejmuje zajęcia służące zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy;
- 25) forma studiów – studia stacjonarne i studia niestacjonarne;
- 26) studia stacjonarne – forma studiów wyższych, w której co najmniej połowa programu kształcenia jest realizowana w postaci zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów;
- 27) studia niestacjonarne – należy przez to rozumieć formę studiów wyższych, inną niż studia stacjonarne;
- 28) kwalifikacje – efekty kształcenia, poświadczone dyplomem, świadectwem, certyfikatem lub innym dokumentem wydanym przez uprawnioną instytucję potwierdzającym uzyskanie zakładanych efektów kształcenia;
- 29) kwalifikacje pierwszego stopnia – efekt kształcenia na studiach pierwszego stopnia, zakończonych uzyskaniem tytułu zawodowego licencjata, inżyniera lub równorzędnego określonego kierunku studiów i profilu kształcenia, potwierdzony odpowiednim dyplomem;
- 30) kwalifikacje drugiego stopnia – efekt kształcenia na studiach drugiego stopnia, zakończonych uzyskaniem tytułu zawodowego magistra, magistra inżyniera lub równorzędnego określonego kierunku studiów i profilu kształcenia, potwierdzony odpowiednim dyplomem;
- 31) kwalifikacje pełne – kwalifikacje, które są nadawane wyłącznie w ramach systemu oświaty po ukończeniu określonych etapów kształcenia oraz kwalifikacje pierwszego i drugiego stopnia w rozumieniu ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym;
- 32) tytuł zawodowy – tytuł licencjata, inżyniera, magistra, magistra inżyniera lub tytuł równorzędny.
- 33) kwalifikacje podyplomowe – osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia na studiach podyplomowych, potwierdzone świadectwem;
- 34) kwalifikacje cząstkowe – kwalifikacje nadawane po ukończeniu studiów podyplomowych, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt. 11 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku – Prawo o szkolnictwie wyższym; kwalifikacje nadawane po ukończeniu kursów dokształcających i szkoleń, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt. 5 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku – Prawo o szkolnictwie wyższym;
- 35) słuchacz – uczestnik studiów podyplomowych.

STUDIA WYŻSZE

§2

1. Studia pierwszego stopnia oraz studia drugiego stopnia są prowadzone w ramach kierunku studiów. Kierunek studiów jest realizowany w sposób określony przez program kształcenia.

2. Studia pierwszego i drugiego stopnia prowadzone są zgodnie z programem kształcenia uchwalanym przez radę instytutu, po zasięgnięciu **opinii właściwego organu samorządu studenckiego**, z uwzględnieniem niniejszych wytycznych.
3. Program kształcenia uchwalany przez radę instytutu dla danego kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia musi być zgodny z powszechnie obowiązującymi aktami prawnymi.
4. Program kształcenia dla kierunku studiów i poziomu kształcenia oraz dla określonego profilu lub profili kształcenia na tym kierunku uchwalany przez radę instytutu musi posiadać opis zakładanych efektów kształcenia i program studiów, stanowiący opis procesu kształcenia prowadzącego do uzyskania tych efektów.
5. Programy kształcenia dla specjalności nauczycielskiej uchwalane przez radę instytutu muszą spełnić dodatkowo standardy kształcenia określone przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego w rozporządzeniu w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.
6. Programy kształcenia dla studiów pierwszego i drugiego stopnia kierunku pielęgniarstwo uchwalane przez radę instytutu muszą być zgodne z rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie standardów kształcenia dla kierunku pielęgniarstwo.
7. Prowadzenie studiów z wykorzystaniem metod kształcenia na odległość jest regulowane odrębnymi przepisami.
8. Dyrektor instytutu wyznacza dla każdego kierunku studiów nauczyciela akademickiego odpowiedzialnego za zarządzanie procesem dydaktycznym w zakresie kierunku studiów.
8. Uprawnienia do prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. ks. Bronisława Markiewicza może uzyskać na podstawie decyzji ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego wydanej po zasięgnięciu opinii Polskiej Komisji Akredytacyjnej.
9. Warunkiem wydania decyzji, o której mowa w punkcie 8 uprawniającej do prowadzenia studiów na kierunku pielęgniarstwo jest ponadto uzyskanie akredytacji ministra właściwego do spraw zdrowia.

§3

1. **Instytut może prowadzić studia pierwszego i drugiego stopnia na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia, jeżeli:**
 - 1) Senat uczelni w drodze uchwały:
 - a) określił opis efektów kształcenia po zasięgnięciu opinii konwentu,
 - b) określił nazwę kierunku studiów adekwatną do zakładanych efektów kształcenia,
 - c) przyporządkował kierunek studiów do obszaru lub obszarów kształcenia, oraz wskazał dziedziny nauki i dyscypliny naukowej lub dziedziny sztuki i dyscypliny artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia dla danego kierunku studiów,
 - d) określił poziom kształcenia oraz formę studiów,
 - e) określił profil kształcenia.
 - 2) Instytut w zgromadzonej dokumentacji jest zobowiązany do:
 - a) posiadania opracowanego programu kształcenia dla tego kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia uwzględniającego opis zakładanych efektów kształcenia. Opis zakładanych efektów kształcenia powinien być odrębny dla studiów prowadzonych w formie stacjonarnej i niestacjonarnej.

- b) posiadania opracowanego dokumentu wskazującego związek kierunku studiów z misją Uczelni i strategią jej rozwoju,
- c) zapewnienia studentom odbywania praktyk zawodowych przewidzianych w programie kształcenia dla kierunku studiów o profilu praktycznym łącznie w wymiarze, **co najmniej trzech miesięcy na każdym z poziomów kształcenia**, a w przypadku kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim – jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki;
- d) spełnienia wymagań dotyczących minimalnej liczby i kwalifikacji nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego danego kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia.

Do minimum kadrowego dla studiów drugiego stopnia zalicza się wyłącznie nauczycieli akademickich, dla których PWSTE jest podstawowym miejscem pracy.

Do minimum kadrowego dla studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym zalicza się wyłącznie nauczycieli akademickich, dla których PWSTE jest podstawowym miejscem pracy.

Do minimum kadrowego na kierunkach studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu praktycznym można zaliczyć nauczycieli akademickich posiadających znaczne doświadczenie zawodowe zdobyte poza Uczelnią w dziedzinach związanych z kierunkiem studiów, o których mowa w art. 9 a ust. 2 i 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, również w przypadku, gdy Uczelnia nie jest ich podstawowym miejscem pracy.
- e) spełnienia wymagań dotyczących proporcji liczby nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego do liczby studentów na tym kierunku studiów.

Proporcje liczby nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego do liczby studentów na danym kierunku studiów nie mogą **być mniejsze niż 1:60**, z tym że w przypadku:

 - kierunków studiów związanych z kształceniem w **zakresie języków obcych – nie może być mniejsza niż 1:50**,
- f) dysponowania infrastrukturą zapewniającą prawidłową realizację procesu kształcenia,
- g) zapewnienia odpowiednich warunków do prowadzenia zajęć w salach dydaktycznych, laboratoriach i pracowniach,
- h) zapewnienia możliwości korzystania z zasobów bibliotecznych obejmujących literaturę zalecaną na tym kierunku studiów oraz z zasobów Biblioteki Cyfrowej,
- i) prowadzi w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia systematyczne działania mające na celu ocenę i doskonalenie programu kształcenia,
- j) dokonywania bieżącej analizy zgodności zakładanych efektów kształcenia i dostosowanie ich do potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego w tym rynku pracy.

PROGRAM KSZTAŁCENIA DLA KIERUNKU STUDIÓW NA OKREŚLONYM POZIOMIE I PROFILU KSZTAŁCENIA

§4

1. Program kształcenia dla określonego kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia obejmuje:

- 1) opis zakładanych efektów kształcenia;
- 2) program studiów, stanowiący opis procesu kształcenia prowadzącego do uzyskania zakładanych efektów kształcenia;
- 3) wnioski z analizy zgodności zakładanych efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy oraz wyniki monitorowania karier zawodowych absolwentów.

2. Opis zakładanych efektów kształcenia dla kierunku studiów na określonym poziomie i profilu kształcenia spełnia następujące wymagania:

- 1) jest spójny z opisem efektów właściwych dla danego poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji;
- 2) obejmuje wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne uzyskiwane przez studentów w procesie kształcenia, niezbędne do uzyskania kwalifikacji;
- 3) opis zakładanych efektów kształcenia dla kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia uwzględnia uniwersalne charakterystyki pierwszego stopnia określone w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2016 r. poz. 64 i 1010) oraz charakterystyki drugiego stopnia określone w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 tej ustawy, w tym wybrane efekty kształcenia właściwe dla obszaru lub obszarów kształcenia, do których został przyporządkowany kierunek studiów:
 - a) dla kwalifikacji na poziomie 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji – w przypadku studiów pierwszego stopnia,
 - b) dla kwalifikacji na poziomie 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji – w przypadku studiów drugiego stopnia.
- 4) opis zakładanych efektów kształcenia zawiera również efekty kształcenia w zakresie znajomości języka obcego;
- 5) opis zakładanych efektów kształcenia dla kierunku studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera uwzględnia również pełny zakres efektów kształcenia dla studiów o profilu ogólnoakademickim lub praktycznym, prowadzących do uzyskania kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji;
- 6) opis zakładanych efektów kształcenia uwzględnia w szczególności zdobywanie przez studentów umiejętności praktycznych, a także kompetencji społecznych niezbędnych na rynku pracy oraz w dalszej edukacji;
- 7) w przypadku studiów na kierunku pielęgniarstwo uwzględnia pełny zakres efektów kształcenia zawarty w standardach kształcenia dla tego kierunku, określonych w odrębnych przepisach;
- 8) w przypadku kierunku studiów w ramach, którego prowadzone jest kształcenie przygotowujące do uzyskania kwalifikacji uprawniających do wykonywania zawodu nauczyciela uwzględnia pełny zakres efektów kształcenia zawarty w standardach kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, określonych w odrębnych przepisach.

2.1. W procesie definiowania efektów kształcenia należy uwzględnić także:

- potrzeby rynku pracy,

- wymagania i zalecenia stowarzyszeń i organizacji zawodowych,
 - przykłady dobrych praktyk, obejmujące między innymi opracowania wykonane w innych instytutach i w innych uczelniach,
 - wymagania i zalecenia Polskiej Komisji Akredytacyjnej,
 - koszty planowanego lub uruchomionego kierunku studiów i możliwości jego finansowania przez uczelnię.
- 2.2. W przypadku, gdy instytut prowadzi na danym kierunku i poziomie kształcenia studia o profilu ogólnoakademickim i praktycznym, opis zakładanych efektów kształcenia sporządza się odrębnie dla każdego profilu.
- 2.3. W przypadku, gdy instytut prowadzi na danym kierunku, poziomie i profilu kształcenia studia w formie stacjonarnej i niestacjonarnej, proces kształcenia musi umożliwiać uzyskanie takich samych efektów kształcenia na każdej z tych form studiów.
- 3. Program studiów dla kierunku studiów obejmuje następujące elementy:**
- 1) formę studiów (stacjonarne i niestacjonarne),
 - 2) liczbę semestrów i liczbę punktów ECTS konieczną do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia,
 - 3) moduły zajęć – zajęcia lub grupy zajęć – wraz z przypisaniem do każdego modułu efektów kształcenia oraz treści programowych, form i metod kształcenia, zapewniających osiągnięcie tych efektów, a także liczby punktów ECTS,
 - 4) sposoby określenia weryfikacji zakładanych efektów kształcenia,
 - 5) plan studiów uwzględniający moduły zajęć,
 - 6) łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów,
 - 7) liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z obszarów nauk humanistycznych lub nauk społecznych nie mniejszą niż 5 punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przypisanych do obszarów innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne,
 - 8) liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z języka obcego,
 - 9) wymiar, zasady i formę odbywania praktyk zawodowych dla kierunku studiów o profilu praktycznym, a w przypadku kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim – jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki,
 - 10) liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach praktyk zawodowych na kierunku studiów o profilu praktycznym lub profilu ogólnoakademickim.
 - 11) tytuł naukowy osiągnięty przez absolwenta,
 - 12) odniesienie do analizy potrzeb rynku pracy, wyników badania karier absolwentów,
 - 13) uzasadnienie umiędzynarodowienia procesu kształcenia.
- 4. Dodatkowe wymagania dotyczące programu studiów**
- 1) W przypadku, gdy program studiów dla danego kierunku jest przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia wówczas musi określać dla każdego z tych obszarów procentowy udział liczby punktów ECTS w łącznej liczbie punktów ECTS koniecznej dla uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi studiów.

- 2) Program studiów umożliwia studentowi **wybór** modułów zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze **nie mniejszym niż 30%** liczby punktów ECTS, a koniecznych do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia.
 - 3) Program studiów dla kierunku o **profilu praktycznym** obejmuje moduły zajęć związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, którym przypisano punkty ECTS w **wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS**, koniecznej do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia.
Ponad połowa programu studiów musi obejmować zajęcia praktyczne służące zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych.
 - 4) Program studiów dla kierunku o profilu ogólnoakademickim obejmuje moduły zajęć związane z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki lub sztuki związanej z tym kierunkiem studiów, którym przypisano punkty ECTS w **wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS** koniecznej do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia.
Ponad połowa programów studiów musi obejmować zajęcia służące zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych.
5. **Plan studiów dla kierunku studiów w szczególności określa:**
- 1) informacje podstawowe:
 - a) nazwę kierunku studiów;
 - b) nazwę specjalności (jeżeli istnieje);
 - c) poziom kształcenia (studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia);
 - d) formę studiów (stacjonarne lub niestacjonarne);
 - e) profil kształcenia (praktyczny lub ogólnoakademicki);
 - f) czas trwania studiów (liczbę lat i semestrów).
 - 2) wykaz modułów zajęć, z podziałem na semestry, obejmujący:
 - a) nazwy modułów zajęć (grupy zajęć) zaliczonych do grupy modułów kształcenia z zakresu nauk podstawowych,
 - b) nazwy pozostałych modułów zajęć (grupy zajęć), w tym modułów zajęć (grupy zajęć) do wyboru;
 - 3) przy każdym module zajęć (grupie zajęć):
 - a) liczbę godzin z podziałem na formy zajęć;
 - b) formę zaliczenia;
 - c) liczbę punktów ECTS;
- 5.1. Wymiar czasu praktyki zawodowej, jeżeli przewiduje ją program kształcenia dla danego roku/semestru.
- 5.2. Łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach praktyk zawodowych.
- 5.3. Liczbę punktów ECTS wymaganą do zaliczenia roku/semestru studiów.
- 5.4. Plan studiów może zawierać również inne wymagania wynikające ze specyfiki danego kierunku studiów.
- 5.5. W przypadku prowadzenia studiów na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych w ramach tego samego kierunku studiów plan studiów należy ustalić odrębnie dla każdej z tych form.
6. **Moduły zajęć uwzględniają następujące elementy:**
- 1) cele kształcenia w obrębie modułu,
 - 2) efekty kształcenia i ich odniesienie do kierunkowych efektów kształcenia,
 - 3) formy prowadzenia zajęć (z odniesieniem do efektów kształcenia),
 - 4) dobór metod kształcenia i uczenia się adekwatnych do zakładanych efektów kształcenia,

- 5) dobór adekwatnych metod sprawdzania i oceny efektów kształcenia oraz wyznaczenie zadań do wykonania przez studentów,
- 6) liczbę punktów ECTS (ze wskazaniem sposobu jej wyznaczenia, zgodnie z zasadami systemu ECTS).

§5

1. Profile kształcenia na danym kierunku studiów

1) Profil praktyczny

- a) Instytut prowadzący kształcenie na określonym kierunku i poziomie kształcenia o profilu praktycznym jest obowiązany zapewnić studentom tego kierunku odbycie, **co najmniej trzech miesięcy praktyk zawodowych** na każdym z poziomów kształcenia.
- b) Instytut może prowadzić studia dualne to jest naprzemienne kształcenie w formie zajęć dydaktycznych realizowanych w uczelni i w formie praktyk odbywanych u pracodawcy uwzględniając realizację wszystkich efektów kształcenia przewidzianych w programie kształcenia dla tego kierunku, poziomu i profilu kształcenia.
- c) W przypadku udziału w kształceniu podmiotów gospodarczych (w zakresie innym niż realizacja praktyk) warunki prowadzenia studiów określa umowa pisemna zawarta między Uczelnią, a tym podmiotem.
- d) Sposób prowadzenia i organizację studiów, o których mowa w ust. 4, określa umowa zawarta w formie pisemnej między Uczelnią a podmiotem gospodarczym.
- e) Umowa może określać:
 - możliwość prowadzenia zajęć ze studentami, w szczególności zajęć praktycznych przez pracowników podmiotów gospodarczych;
 - udział podmiotu gospodarczego w opracowaniu programu kształcenia;
 - sposób dofinansowania studiów przez podmiot gospodarczy;
 - efekty kształcenia;
 - sposób realizacji praktyk i staży.
- f) Zajęcia związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, przewidziane w programie studiów dla profilu praktycznego, odbywają się w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej i umożliwiają bezpośrednie wykonywanie odpowiednich czynności praktycznych przez studentów.
- g) Zajęcia **związane z praktycznym przygotowaniem** zawodowym na kierunku **o profilu praktycznym** są prowadzone przez osoby, z których większość posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, adekwatne do prowadzonych zajęć.
- h) Zajęcia **na kierunku pielęgniarstwo** z zakresu podstaw opieki pielęgniarstwiej, podstaw opieki położniczej, opieki specjalistycznej oraz zajęcia praktyczne są prowadzone przez nauczycieli akademickich spełniających wymagania określone w przepisach wydanych na podstawie art. 96 b ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U z 2016 r. poz. 1842).

2) Profil ogólnoakademicki

- a) Instytut nieposiadający uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora w obszarze i dziedzinie, do których jest przyporządkowany kierunek studiów może kształcić studentów na określonym kierunku i poziomie kształcenia o profilu ogólnoakademickim, jeżeli spełnia następujące warunki:

- prowadzi badania naukowe w dziedzinie nauki lub sztuki związanej z kierunkiem studiów i zapewnia studentom tego kierunku: co najmniej przygotowanie do prowadzenia badań w przypadku studiów pierwszego stopnia oraz udział w badaniach w przypadku studiów drugiego stopnia. Profil musi obejmować moduły zajęć służące zdobywaniu przez studenta umiejętności prowadzenia badań naukowych.
 - prowadzone na tym kierunku studia pierwszego lub drugiego stopnia uzyskały, co najmniej pozytywną ocenę jakości kształcenia Polskiej Komisji Akredytacyjnej,
 - instytut powinien zatrudniać w pełnym wymiarze czasu pracy, co najmniej ośmiu nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego lub uprawnienia równoważne z uprawnieniami doktora habilitowanego nabyte na podstawie art. 21 a Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2016 r. poz. 882 i 1311), dla których Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy, reprezentujących dziedzinę nauki lub sztuki związaną z danym kierunkiem studiów.
- b) Warunki dotyczące minimum kadrowego w tym zakresie pozostają bez zmian.

§6

1. Praktyki zawodowe

- 1) Program studiów określa szczegółowe zasady i formy odbywania praktyk, uwzględniając odrębne przepisy dla poszczególnych uprawnień zawodowych, a w szczególności:
 - a) wskazuje cel praktyk;
 - b) wskazuje efekty kształcenia właściwe dla praktyki;
 - c) wskazuje metody sprawdzania i oceny efektów kształcenia osiągniętych przez studenta w wyniku odbycia praktyki;
 - d) przyporządkowuje praktykom punkty ECTS;
 - e) przewiduje odpowiedni wymiar praktyk w zakładach pracy, których zakres działalności odpowiada obszarom aktywności zawodowej typowym dla absolwenta danego kierunku studiów o określonym poziomie i profilu kształcenia.

Z zakładami pracy, w których organizowane są praktyki niezbędne jest zawarcie stosownych umów.
- 2) Cele, program i terminy realizacji praktyk powinny być właściwie zharmonizowane w procesie kształcenia.
- 3) Praktyki, w wymiarze określonym w programie studiów, mogą być odbywane w jednostkach gospodarczych, instytucjach publicznych, instytucjach naukowobadawczych, instytucjach oświatowych, placówkach kultury lub w ramach innej działalności pozwalającej osiągnąć cele praktyki wskazanej przez radę instytutu.
- 4) Praktyki zrealizowane w okresie nie krótszym niż czas praktyki określony w programie studiów na danym kierunku studiów, poziomie i profilu kształcenia można uznać za zaliczone, jeżeli student udokumentuje doświadczenie zawodowe lub prowadzenie działalności, która odpowiada programowi praktyki.
- 5) Wymiar praktyk na kierunkach studiów o profilu praktycznym na każdym z poziomów kształcenia wynosi, co najmniej 3 miesiące.

- 6) Program studiów powinien przewidywać system zapewniania jakości praktyk, a w szczególności weryfikowania efektów kształcenia uzyskiwanych przez studentów w wyniku odbycia praktyk oraz warunki zaliczania praktyk.
- 7) Programy studiów dla kierunków regulowanych oraz dla kierunków, na których prowadzone jest kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela uwzględniają wszystkie efekty kształcenia i inne wymagania związane z praktykami zawarte w standardach kształcenia dla kierunków regulowanych oraz dla kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

2. Specjalności

- 1) Kształcenie specjalistyczne prowadzone jest na studiach pierwszego i drugiego stopnia w ramach specjalności tworzonych przez Senat PWSTE na określonym kierunku studiów.
- 2) W przypadku tworzenia specjalności na danym kierunku studiów kierunkowe efekty kształcenia dla tego kierunku studiów nie mogą ulec zmianie.
- 3) Zaleca się, aby kształcenie na specjalnościach odbywało się w ramach obieralnych modułów zajęć.
- 4) Liczba specjalności na kierunku studiów pierwszego i drugiego stopnia nie może być większa od dwóch.

HARMONOGRAM DZIAŁAŃ DOTYCZĄCY OPRACOWYWANIA PROGRAMU KSZTAŁCENIA ORAZ DOKONYWANIE ZMIAN W PROGRAMACH KSZTAŁCENIA

§7

1. Program kształcenia dla każdego kierunku studiów, poziomu, profilu kształcenia oraz formy studiów powinien zostać uchwalony przez radę instytutu nie później niż na pięć miesięcy przed rozpoczęciem roku akademickiego, w którym będzie obowiązywał.
2. Wprowadza się następującą procedurę postępowania prowadzącą do przyjęcia programu kształcenia dla każdego kierunku studiów, poziomu, profilu kształcenia oraz formy studiów:
 - 1) Instytut przekazuje senatowi podjętą przez radę instytutu uchwałę w sprawie **projektu** efektów kształcenia wraz ze stosowną dokumentacją dotyczącą projektowanych kierunkowych efektów kształcenia po zasięgnięciu opinii konwentu,
 - 2) **Do dnia 31 marca** przed rozpoczęciem roku akademickiego, na którym program kształcenia będzie obowiązywał, **senat określa** w drodze uchwały kierunkowe efekty kształcenia, **na podstawie projektu efektów kształcenia** uchwalonych przez radę instytutu dla prowadzonego w instytucie programu kształcenia na określonym kierunku studiów, poziomie i profilu kształcenia,
 - 3) **Rada instytutu** uchwała program kształcenia, a w szczególności program studiów, plan studiów na bazie określonych przez senat efektów kształcenia w terminie do **30 kwietnia** przed rozpoczęciem roku akademickiego, na którym program kształcenia będzie obowiązywał,
 - 4) Rada instytutu przyjmuje program studiów, w tym plan studiów w drodze uchwały **po zaopiniowaniu przez uprawniony organ samorządu studentów**,
 - 5) Opinia organu samorządu studentów powinna być sporządzona na piśmie.
3. Termin, o którym mowa w ust. 1 stosuje się również w przypadku uchwalania zmiany programu kształcenia, w tym planu studiów.

4. Instytut prowadzący kierunek studiów w celu doskonalenia programu kształcenia może dokonywać w nim zmian.
5. Instytut w ramach **posiadanego uprawnienia** do prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia może dokonywać zmian:
 - 1) zajęć, za które student może uzyskać łącznie do 50% punktów ECTS, określonych w programie studiów aktualnym na dzień wydania przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego decyzji o nadaniu tego uprawnienia,
 - 2) łącznie do 30% ogólnej liczby zakładanych efektów kształcenia określonych przez senat uczelni aktualnych na dzień wydania przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego decyzji o nadaniu tego uprawnienia,
6. **Zmiany efektów kształcenia wymagają zatwierdzenia przez senat.**
7. Instytut prowadzący studia na danym kierunku może dokonywać zmian w programie kształcenia:
 - 1) w doborze treści kształcenia przekazywanych studentom w ramach zajęć uwzględniających najnowsze osiągnięcia naukowe lub artystyczne, a także form i metod prowadzenia zajęć,
 - 2) zmian koniecznych do:
 - usunięcia nieprawidłowości stwierdzonych przez Polską Komisję Akredytacyjną,
 - dostosowania programu kształcenia do zmian w przepisach powszechnie obowiązujących.
8. Zmiany w programach kształcenia, oraz zmiany w ramach posiadanego uprawnienia, o których mowa w punkcie 5 są **wprowadzane z początkiem nowego cyklu kształcenia.**
9. Zmiany w programach kształcenia, o których mowa w punkcie 7 **mogą być wprowadzane w trakcie cyklu kształcenia.**
10. Zmiany w programach kształcenia wprowadzane w trakcie cyklu kształcenia są ogłaszane, co najmniej na miesiąc przed rozpoczęciem semestru, którego dotyczą.
11. Instytut nie powinien dokonywać innych zmian w programie kształcenia w trakcie cyklu kształcenia, z wyjątkiem wymienionych w pkt. 7.
12. Zmiany w programie kształcenia należy wprowadzić do końca kwietnia roku akademickiego poprzedzającego rok akademicki, którego zmiany dotyczą.
13. W przypadku studiów rozpoczynających się w semestrze letnim, zmiany w programie kształcenia należy wprowadzić, **co najmniej na miesiąc** przed rozpoczęciem studiów.
14. Program kształcenia, w tym dokumentacja dotycząca programów kształcenia podlegają zaopiniowaniu przez Przewodniczącego Uczelnianej Komisji do spraw Zapewnienia i Oceny Jakości Kształcenia oraz Instytutowych Zespołów do spraw Zapewnienia i Oceny Jakości Kształcenia.

DOKUMENTACJA PROGRAMU KSZTAŁCENIA NA KIERUNKU STUDIÓW O OKREŚLONYM POZIOMIE I PROFILU KSZTAŁCENIA

§8

1. Dokumentacja programu kształcenia na kierunku studiów o określonym poziomie i profilu kształcenia obejmuje:
 - 1) ogólną charakterystykę prowadzonych studiów,
 - 2) opis zakładanych efektów kształcenia,
 - 3) opis programu studiów:
 - a) plan studiów,

- b) sylabusy poszczególnych modułów kształcenia uwzględniające metody weryfikacji efektów kształcenia osiąganych przez studentów,
 - c) wymogi związane z ukończeniem studiów (praca dyplomowa/egzamin dyplomowy/inne),
 - d) wskaźniki ilościowe dotyczące programu studiów.
- 4) opis programu studiów powinien spełniać warunki prowadzenia studiów określone w rozporządzeniu w sprawie warunków prowadzenia studiów oraz w wytycznych Polskiej Komisji Akredytacyjnej,
- 5) inne dokumenty:
- a) sposób uwzględnienia wyników monitorowania karier absolwentów,
 - b) sposób uwzględnienia wyników analizy zgodności zakładanych efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy,
 - c) udokumentowanie w przypadku studiów stacjonarnych, że co najmniej połowa programu studiów jest realizowana w postaci zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich,
 - d) udokumentowanie, że program studiów umożliwia studentowi wybór modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% punktów ECTS,
 - e) sposób współdziałania z interesariuszami zewnętrznymi,
 - f) dla kierunków studiów o profilu praktycznym tworzonych z udziałem podmiotów gospodarczych wymaganym dokumentem jest umowa, która powinna zawierać sposób prowadzenia i organizacji danego kierunku studiów,
 - g) udokumentowanie skuteczności działania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.
- 6) Szczegółowe wzory dokumentów, o których mowa w §8 określi Rektor w drodze zarządzenia.

**LICZBA SEMESTRÓW I LICZBA PUNKTÓW ECTS KONIECZNA
DO UZYSKANIA KWALIFIKACJI ODPOWIADAJĄCEJ POZIOMOWI
KSZTAŁCENIA**

§9

1. Uzyskanie kwalifikacji pierwszego stopnia lub drugiego stopnia na określonym kierunku studiów, poziomie i profilu kształcenia wymaga osiągnięcia wszystkich efektów kształcenia zakładanych w programie kształcenia.
2. Efekty kształcenia zakładane w programie kształcenia, niezbędne do uzyskania kwalifikacji pierwszego stopnia lub kwalifikacji drugiego stopnia muszą uwzględniać efekty kształcenia odnoszące się do dziedzin nauki i dyscyplin naukowych lub dziedzin sztuki i dyscyplin artystycznych właściwych dla danego kierunku studiów, określonych w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.
3. Studia pierwszego stopnia **licencjackie** trwają, co najmniej sześć semestrów.
4. Studia pierwszego stopnia **inżynierskie** trwają, co najmniej siedem semestrów.
5. Studia drugiego stopnia trwają od trzech do pięciu semestrów.
6. Studia niestacjonarne mogą trwać jeden lub dwa semestry dłużej niż odpowiednie studia stacjonarne.
7. Projektując program studiów należy wziąć pod uwagę następujące warunki w zakresie przypisywania punktów ECTS:
 - 1) jeden punkt ECTS odpowiada efektem kształcenia, których uzyskanie wymaga od studenta średnio 25—30 godzin pracy, przy czym liczba godzin pracy

- studenta obejmuje zajęcia organizowane przez uczelnię, zgodnie z planem studiów, oraz jego indywidualną pracę;
- 2) punkty ECTS należy przypisać za:
 - zaliczenie każdego z modułów zajęć w tym praktyk przewidzianych w programie studiów, przy czym liczba punktów ECTS nie zależy od uzyskanej oceny, a warunkiem ich przyznania jest spełnienie przez studenta wymagań dotyczących uzyskania zakładanych efektów kształcenia potwierdzonych zaliczeniem zajęć lub praktyk,
 - przygotowanie i złożenie pracy dyplomowej, przygotowanie do egzaminu dyplomowego, zgodnie z programem studiów;
 - 3) student otrzymuje taką liczbę punktów ECTS, jaka jest przypisana efektom kształcenia uzyskiwanym w wyniku realizacji odpowiednich zajęć i praktyk przewidzianych na danym kierunku studiów w danym instytucie;
8. Liczba punktów ECTS przewidziana planem studiów dla roku studiów wynosi, co najmniej 60.
 9. Liczba punktów ECTS wymagana do ukończenia studiów wyższych:
 - 1) dla studiów pierwszego stopnia – wynosi, co najmniej 180,
 - 2) dla studiów drugiego stopnia – wynosi, co najmniej 90.
 10. Tworząc plan studiów stacjonarnych należy uwzględnić, że liczba tygodni dydaktycznych w danym semestrze wynosi 15 tygodni.

ŁĄCZNA LICZBA GODZIN ZAJĘĆ DYDAKTYCZNYCH NA STUDIACH STACJONARNYCH I NIESTACJONARNYCH

§10

1. Łączna liczba godzin zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia dla kierunków wyodrębnionych z obszaru nauk humanistycznych, nauk społecznych wynosi nie więcej niż:
 - 1) Kierunek Administracja 1945 godzin,
 - 2) Kierunek Bezpieczeństwo wewnętrzne 2020 godzin,
 - 3) Kierunek Europeistyka 1960 godzin,
 - 4) Kierunek Filologia 2000 godzin,
 - 5) Kierunek Finanse i rachunkowość 2055 godzin,
 - 6) Kierunek Pedagogika 2160 godzin,
 - 7) Kierunek Praca socjalna 2085 godzin,
 - 8) Kierunek Turystyka i rekreacja 2071 godzin,
 - 9) Kierunek Zarządzanie 2055 godzin.Liczba godzin uwzględnia zajęcia praktyczne oraz praktyki zawodowe realizowane w uczelni lub w instytucjach (dotyczy studiów o profilu praktycznym).
2. Łączna liczba godzin zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia dla kierunków wyodrębnionych z obszaru nauk medycznych, nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej wynosi nie więcej niż:
 - 1) **Kierunek Kosmetologia** 2250 godzin,
 - 2) **Kierunek Pielęgniarstwo** 4840 godzin.Liczba godzin uwzględnia zajęcia praktyczne oraz praktyki zawodowe realizowane w uczelni lub w instytucjach (dotyczy studiów o profilu praktycznym).

3. Łączna liczba godzin zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia uprawniających do uzyskania kwalifikacji inżyniera dla kierunków wyodrębnionych z obszaru nauk technicznych wynosi nie więcej niż:
 - 1) **Kierunek Budownictwo** 2625 godzin,
 - 2) **Kierunek Geodezja i kartografia** 2625 godzin,
 - 3) **Kierunek Informatyka** 2415 godzin.Liczba godzin uwzględnia zajęcia praktyczne oraz praktyki zawodowe realizowane w uczelni lub w instytucjach (dotyczy studiów o profilu praktycznym).
4. Łączna liczba godzin zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych drugiego stopnia dla kierunków wyodrębnionych z obszaru nauk humanistycznych, nauk społecznych wynosi nie więcej niż:
 - 1) **Kierunek Pedagogika** 1120,
 - 2) **Kierunek Zarządzanie** 1120.Liczba godzin uwzględnia zajęcia praktyczne oraz praktyki zawodowe realizowane w uczelni lub w instytucjach (dotyczy studiów o profilu praktycznym).
5. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, na wniosek rady instytutu, JM Rektor może wyrazić zgodę na zwiększenie łącznej liczby godzin zajęć dydaktycznych na poszczególnych kierunkach i poziomach studiów.
6. Liczbę godzin zajęć na studiach niestacjonarnych ustala instytut (rada instytutu) prowadzący kierunek studiów w oparciu o obowiązujące przepisy prawa.
7. Na studiach niestacjonarnych liczba godzin ulega proporcjonalnie zmniejszeniu w stosunku do ogólnej liczby godzin zajęć kontaktowych na studiach stacjonarnych.

WSKAŹNIKI ILOŚCIOWE DOTYCZĄCE PROGRAMÓW STUDIÓW

§11

1. Ustala się liczbę punktów ECTS w wysokości, co najmniej 5 punktów ECTS i 60 godzin zajęć na studiach stacjonarnych oraz 36 godzin na studiach niestacjonarnych dla modułów realizowanych w ramach zajęć z **obszarów nauk humanistycznych lub nauk społecznych** na każdym poziomie kształcenia. W ramach modułów z obszaru nauk humanistycznych lub nauk społecznych realizowane są zajęcia z komunikacji interpersonalnej, socjologii, filozofii, etyki. Liczba punktów ECTS oraz liczba godzin musi być uwzględniona w planie studiów dla każdego kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia.
2. Za przygotowanie pracy dyplomowej i przygotowanie do egzaminu dyplomowego przyznaje się punkty ECTS w planie studiów dla każdego kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia.
3. Minimalna liczba godzin zajęć dydaktycznych, którą student musi uzyskać na studiach pierwszego stopnia, aby osiągnąć efekty kształcenia w zakresie **technologii informacyjnej wynosi 30 godzin na studiach stacjonarnych**, którym przyznaje się 2 punkty ECTS oraz 18 godzin na studiach niestacjonarnych, którym przyznaje się 2 punkty ECTS. Formą zaliczenia zajęć jest zaliczenie na ocenę.
4. Minimalna liczba godzin zajęć dydaktycznych, którą student musi uzyskać na studiach pierwszego stopnia, aby osiągnąć efekty kształcenia w zakresie **ochrony własności intelektualnej wynosi 15 godzin na studiach stacjonarnych**, którym przyznaje się 1 punkt ECTS oraz 12 godzin na studiach niestacjonarnych, którym przyznaje się 1 punkt ECTS. Formą zaliczenia zajęć jest zaliczenie na ocenę.

5. Minimalna liczba godzin zajęć dydaktycznych, którą student musi uzyskać na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia, aby osiągnąć efekty kształcenia w zakresie **wychowania fizycznego** wynosi 60 godzin. **Za zajęcia z wychowania fizycznego nie przyznaje się punktów ECTS.** Formą zaliczenia zajęć jest zaliczenie na ocenę.
6. Rada instytutu określa w programie kształcenia dla studiów stacjonarnych pierwszego stopnia kierunkowe efekty kształcenia w zakresie wychowania fizycznego.
7. Minimalna liczba godzin zajęć dydaktycznych, którą student musi uzyskać na studiach **drugiego stopnia**, aby osiągnąć efekty kształcenia w zakresie **aktywności rekreacyjnej i usprawniania fizycznego** wynosi 30 godzin na studiach stacjonarnych i 18 godzin na studiach niestacjonarnych, oraz 30 godzin na studiach **niestacjonarnych pierwszego stopnia**.
Za zajęcia z przedmiotu aktywność rekreacyjna i usprawnianie fizyczne przyznaje się **1 punkt ECTS.** Formą zaliczenia zajęć jest zaliczenie na ocenę. Zajęcia są realizowane przez nauczycieli akademickich Studium Wychowania Fizycznego.
8. Należy określić wspólne efekty kształcenia dla wszystkich kierunków studiów w zakresie wymienionych modułów zajęć w ust. 3, 4, 5 i 7.

§12

1. Zajęcia z języka obcego

- 1) W programach studiów prowadzonych w formie stacjonarnej oraz niestacjonarnej należy uwzględnić konieczność uzyskania przez studenta efektów kształcenia w zakresie umiejętności komunikowania się w języku obcym w obrębie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla danego kierunku studiów, zgodnych z wymaganiami Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.
- 2) Na studiach stacjonarnych lektorat języka obcego nowożytnego uwzględnia:
 - a) efekty kształcenia w zakresie umiejętności językowych, które odpowiadają poziomowi B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego – w przypadku studiów pierwszego stopnia,
 - b) efekty kształcenia w zakresie umiejętności językowych, które odpowiadają poziomowi B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego – w przypadku studiów drugiego stopnia.
- 3) Minimalna liczba godzin zajęć w zakresie nauki języków obcych na studiach stacjonarnych wynosi:
 - a) 120 godzin w przypadku studiów pierwszego stopnia,
 - b) 60 godzin w przypadku studiów drugiego stopnia.
- 4) Minimalna liczba godzin zajęć w zakresie nauki języków obcych na studiach niestacjonarnych wynosi:
 - c) 72 godzin w przypadku studiów pierwszego stopnia,
 - d) 38 godzin w przypadku studiów drugiego stopnia.
- 5) Za zajęcia z lektoratu języka obcego przyznaje się:
 - a) 9 punktów ECTS na studiach pierwszego stopnia; (z wyjątkiem kierunku pielęgniarstwo);
 - b) 5 punktów ECTS na studiach drugiego stopnia; (z wyjątkiem kierunku pielęgniarstwo).
- 6) Formą zaliczenia zajęć z języka obcego jest egzamin.
- 7) Instytut prowadzący kierunek na studiach pierwszego i drugiego stopnia oferuje studentom obowiązkowo, dodatkowe (specjalistyczne) zajęcia z języka obcego ponad limit godzin określony w pkt. 3 i 4 dla lektoratu języka obcego nowożytnego.

- a) na studiach stacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia studenci realizują 30 godzin zajęć z języka obcego (specjalistycznego),
 - b) na studiach niestacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia studenci realizują 18 godzin zajęć z języka obcego (specjalistycznego),
 - c) za zajęcia z języka obcego (specjalistycznego) przyznaje się 2 punkty ECTS,
 - d) formą zaliczenia zajęć jest zaliczenie na ocenę.
- 8) Dodatkowe (specjalistyczne) zajęcia na kierunku filologia specjalność filologia angielska studia pierwszego stopnia stacjonarne i niestacjonarne, o których mowa w pkt. 7 są prowadzone wyłącznie w języku angielskim.

§13

1. Szkolenia BHP

- 1) Studenci rozpoczynający naukę zobowiązani są uczestniczyć w szkoleniu w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.
- 2) Za zajęcia z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy nie przyznaje się punktów ECTS.
- 3) Zajęcia, o których mowa w ust. 1 - 2 mogą być realizowane w formie e-learningu.

§14

1. Przystosowanie biblioteczne

- 1) Instytuty organizują dla studentów rozpoczynających naukę zajęcia z zakresu „Przystosowania biblioteczne”.
- 2) Zasady organizacji, zaliczania oraz wymiar godzinowy zajęć, o których mowa w ust. 1 określają dyrektor instytutu i dyrektor biblioteki.
- 3) Za zajęcia z zakresu „Przystosowania biblioteczne” nie przyznaje się punktów ECTS.

STUDIA PODYPLOMOWE ORAZ KURSY DOKSZTAŁCAJĄCE

§15

- 1. W Państwowej Wyższej Szkole Techniczno-Ekonomicznej im. ks. Bronisława Markiewicza studia podyplomowe oraz kursy dokształcające prowadzone są zgodnie z programem kształcenia uchwalonym przez radę instytutu z uwzględnieniem niniejszych wytycznych.
- 2. Program kształcenia dla studiów podyplomowych obejmuje:
 - 1) opis zakładanych efektów kształcenia, **określonych przez senat uczelni po zasięgnięciu opinii konwentu;**
 - 2) program studiów, stanowiący opis procesu kształcenia prowadzącego do uzyskania zakładanych efektów kształcenia.
- 3. Opis zakładanych efektów kształcenia dla studiów podyplomowych oraz kursów dokształcających spełnia następujące warunki:
 - 1) jest wewnętrznie spójny;
 - 2) obejmuje wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne uzyskane przez słuchaczy w procesie kształcenia, niezbędne do uzyskania kwalifikacji podyplomowej;
 - 3) zostały w nim uwzględnione potrzeby rynku pracy.

§16

- 1. Studia podyplomowe trwają nie krócej niż dwa semestry.
- 2. Program kształcenia studiów podyplomowych powinien umożliwiać uzyskanie przez słuchacza, co najmniej 30 punktów ECTS.

3. Instytut prowadzący studia podyplomowe obowiązany jest do określenia efektów kształcenia oraz sposobu ich weryfikowania i dokumentacji.
4. Uchwalane przez rady instytutów programy kształcenia studiów podyplomowych w specjalizacji nauczycielskiej z zakresu:
 - 1) przygotowania merytorycznego do nauczania przedmiotu (rodzaju zajęć);
 - 2) przygotowania pedagogicznego dla absolwentów studiów wyższych posiadających przygotowanie merytoryczne do nauczania przedmiotu;
 - 3) przygotowania do pracy w szkołach i ośrodkach specjalnych osób, które posiadają kwalifikacje do pracy w zawodzie nauczyciela,muszą spełniać standardy kształcenia określone przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego w rozporządzeniu w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.
5. Uchwalane przez rady instytutów programy kształcenia studiów podyplomowych dających uprawnienia do wykonywania zawodu lub uzyskania licencji zawodowej muszą spełniać minimalne wymogi programowe dla studiów podyplomowych, w zakresie treści programowych oraz łącznego wymiaru czasu prowadzonych zajęć, określone przez właściwych ministrów.

§17

1. **Program kształcenia studiów podyplomowych powinien, w szczególności zawierać:**
 - 1) nazwę studiów podyplomowych;
 - 2) liczbę punktów ECTS konieczną do uzyskania kwalifikacji odpowiadających studiom podyplomowym;
 - 3) opis zakładanych efektów kształcenia ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych;
 - 4) Opis programu studiów podyplomowych w tym:
 - a) plan studiów;
 - b) karty przedmiotów (sylabusy) poszczególnych modułów/przedmiotów kształcenia uwzględniających metody weryfikacji efektów kształcenia osiągniętych przez słuchaczy;
 - c) wymogi związane z ukończeniem studiów (praca końcowa/egzamin końcowy/inne);
 - d) warunki otrzymania świadectwa ukończenia studiów podyplomowych.
2. Plan studiów podyplomowych powinien zawierać, w szczególności, wykaz przedmiotów/modułów kształcenia obejmujący liczbę godzin z podziałem na formy zajęć, formę ich zaliczenia oraz odpowiadającą im liczbę punktów ECTS.
3. Instytut prowadzący studia podyplomowe może dokonać w programie kształcenia zmian, mających na celu doskonalenie programu. Zmiany programów kształcenia nie mogą być wprowadzane w trakcie cyklu kształcenia.

§18

1. **Program kształcenia kursu doksztalającego powinien w szczególności zawierać:**
 - 1) nazwę kursu doksztalającego;
 - 2) opis zakładanych efektów kształcenia ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych;
 - 3) opis programu kursu doksztalającego, w tym:
 - a) plan kursu doksztalającego;

- b) karty przedmiotów (sylabus) poszczególnych modułów/przedmiotów kształcenia składających się na program kursu, uwzględniające metody weryfikacji efektów kształcenia osiągniętych przez uczestników;
 - c) sposób ukończenia kursu;
 - d) warunki otrzymania świadectwa ukończenia kursu dokształcającego lub innego dokumentu potwierdzającego ukończenie kursu.
2. Plan kursu dokształcającego powinien zawierać, w szczególności, wykaz przedmiotów/modułów obejmujący liczbę godzin z podziałem na formy zajęć oraz formę ich zaliczenia.

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE

§19

1. Programy kształcenia i zawarte w nich opisy efektów kształcenia, określone przez Senat dla kierunków studiów utworzonych przed 1 października 2016 roku pozostają w mocy.
2. Senat uczelni w terminie do dnia 31 grudnia 2017 r., jest obowiązany dostosować do nowych wymagań profile i programy kształcenia studiów pierwszego i drugiego stopnia prowadzonych na kierunkach utworzonych przed dniem 1 października 2014 roku do wymagań określonych w art. 11 ustawy.
3. Nadzór nad dostosowaniem profili i programów kształcenia, w tym programów studiów i planów studiów, do wymogów określonych w art. 11 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz w niniejszych wytycznych sprawuje Dyrektor Instytutu w porozumieniu z Instytutowym Zespołem do spraw Zapewnienia i Oceny Jakości Kształcenia.
4. W sprawach związanych z tworzeniem programów kształcenia, a nie uregulowanych w niniejszej uchwale oraz zarządzeniach Rektora, wszelkie rozstrzygnięcia podejmuje Prorektor do spraw Dydaktycznych w uzgodnieniu z Uczelnianą Komisją do spraw Zapewnienia i Oceny Jakości Kształcenia.

REKTOR

prof. nadzw. dr hab. Krzysztof Rejman

